

Spis treści

Wykaz najważniejszych skrótów	15
Wprowadzenie	17
Rozdział I. Postępowanie egzekucyjne. Zagadnienia	
teoretycznoprawne i podstawowe pojęcia.....	19
1. Rozwój przepisów o egzekucji roszczeń cywilnoprawnych w prawie polskim	19
1.1. Kodyfikacja prawa egzekucyjnego w II Rzeczypospolitej	19
1.2. Prawo egzekucyjne w okresie powojennym	20
1.3. Prawo egzekucyjne po 1989 roku	21
2. Przepisy intertemporalne w postępowaniu egzekucyjnym	22
2.1. Uwagi ogólne	22
2.2. Zasada aktualności	24
2.3. Zasada kontynuacji	25
2.4. Zasady intertemporalne przyjęte w ramach zmian przepisów o postępowaniu egzekucyjnym	26
3. Pojęcie postępowania egzekucyjnego, jego cel i funkcja	29
3.1. Uwagi wstępne	29
3.2. Przedmiot i cel postępowania cywilnego	29
3.3. Postępowanie cywilne a postępowanie egzekucyjne	30
3.4. Egzekucja a postępowanie egzekucyjne	32
3.5. Istota, cel i przedmiot postępowania egzekucyjnego	34
3.5.1. Historyczny rozwój poglądów doktryny	34
3.5.2. Istota i cel egzekucji – podsumowanie	36
3.6. Pojęcie tytułu wykonawczego	37
3.6.1. Kształtowanie się pojęcia tytułu wykonawczego w okresie powojennym	37
3.6.2. Tytuł egzekucyjny a tytuł wykonawczy – propozycja definicji	39
3.6.2.1. Tytuł egzekucyjny	39
3.6.2.2. Tytuł wykonawczy	40
3.7. Istota i cel egzekucji – próba rekapitulacji	43
3.7.1. Egzekucja – propozycje definicji	43
3.7.2. Definicja postępowania egzekucyjnego	49
4. Zasady postępowania egzekucyjnego	50
4.1. Pojęcie zasad prawa w nauce postępowania cywilnego	50
4.2. Katalog zasad postępowania egzekucyjnego w świetle poglądów doktryny	52
4.3. Zasady postępowania egzekucyjnego – podsumowanie i propozycje	56
4.3.1. Naczelné zasady postępowania egzekucyjnego	56
4.3.2. Zasada legalizmu (praworządności)	56

4.3.3. Zasada dyspozycyjności.....	58
4.3.4. Zasada równouprawnienia stron	59
4.3.5. Zasada zakazu nadużywania prawa procesowego/egzekucyjnego	60
4.3.6. Zasada inicjatywy procesowej.....	63
4.3.7. Zasada humanitaryzmu (nieobciążania dłużnika ponad potrzebę).....	64
4.3.8. Zasada jawności postępowania egzekucyjnego	66
 Rozdział II. Nieruchomość jako przedmiot egzekucji –	
podstawowe zagadnienia konstrukcyjne	69
1. Wstęp.....	69
2. Rodzaj a sposób egzekucji	70
2.1. Zagadnienia wstępne	70
2.2. Rodzaje egzekucji ze względu na jej przedmiot.....	71
2.3. Rodzaje egzekucji ze względu na charakter dochodzonych roszczeń.....	73
2.4. Pojęcie sposobu egzekucji	75
2.5. Pojęcie środka egzekucyjnego.....	77
3. Przedmiot egzekucji z nieruchomości.....	78
3.1. Zagadnienia wstępne	78
3.2. Nieruchomość jako przedmiot egzekucji	79
3.2.1. Uwagi ogólne	79
3.2.2. Pojęcie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym a prawo rzeczowe	80
3.2.3. Nieruchomość w postępowaniu egzekucyjnym – ujęcie funkcjonalne	87
3.3. Zespół nieruchomości jako przedmiot egzekucji.....	91
3.4. Przedmioty i prawa majątkowe podlegające zajęciu wraz z nieruchomością....	95
4. Nieruchomość jako przedmiot obciążeń i ich wpływ na prowadzoną egzekucję	98
4.1. Własność nieruchomości	98
4.2. Prawa na rzeczy cudzej jako przedmiot obciążenia hipotecznego	101
4.2.1. Pojęcie praw na rzeczy cudzej oraz ich klasyfikacja.....	101
4.2.2. Użytkowanie wieczyste	103
4.2.3. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.....	105
5. Ustrój ksiąg wieczystych a egzekucja z nieruchomości	113
5.1. Zagadnienia wstępne	113
5.2. Funkcja i organizacja ksiąg wieczystych.....	114
5.3. Zasady materialnego prawa ksiąg wieczystych a egzekucja z nieruchomości.....	115
6. Hipoteka a postępowanie egzekucyjne z nieruchomości	121
6.1. Istota i treść hipoteki.....	121
6.2. Ogólne zasady dotyczące hipoteki.....	124
6.2.1. Zasada szczególności hipoteki	124
6.2.2. Zasada akcesoryjności.....	127
6.2.3. Zasada niepodzielności hipoteki	128
6.3. Rodzaje hipotek	128

Rozdział III. Egzekucja z nieruchomości i jej fazy	133
1. Zagadnienia teoretyczne	133
1.1. Uwagi ogólne	133
1.2. Egzekucja z nieruchomości i jej fazy w okresie międzywojennym	135
1.3. Stadia egzekucji w nauce polskiej po 1945 roku	138
1.4. Zasada jedności egzekucji z nieruchomości	144
2. Uczestnicy egzekucji z nieruchomości	147
2.1. Zagadnienia ogólne	147
2.2. Uczestnicy postępowania egzekucyjnego z nieruchomości	151
2.2.1. Pierwsza faza egzekucji z nieruchomości	152
2.2.2. Opis i oszacowanie	153
2.2.3. Licytacja i postępowanie o udzielenie przybicia	154
2.2.4. Przysądzenie własności	154
3. Fazy egzekucji z nieruchomości – zagadnienia szczegółowe	155
3.1. Zajęcie nieruchomości	155
3.1.1. Zakres zajęcia	155
3.1.2. Wszczęcie egzekucji, moment zajęcia nieruchomości i jego skutki	156
3.1.3. Pozaegzekucyjne zbycie nieruchomości i jego skutki	158
3.1.4. Sytuacja prawna wierzyciela pauliańskiego	160
3.1.5. Zarząd zajętą nieruchomością	169
3.1.5.1. Uwagi ogólne	169
3.1.5.2. Problematyka dochodów z zarządu	171
3.1.5.3. „Mały plan podziału”	176
3.1.6. Szczególne regulacje dotyczące zajęcia w przypadku egzekucji z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	177
3.2. Opis i oszacowanie	180
3.2.1. Cel i funkcja opisu i oszacowania	180
3.2.2. Przygotowanie opisu i oszacowania	181
3.2.3. Treść protokołu opisu i oszacowania i sposób dokonywania ustaleń	184
3.2.4. Wyłączenie części nieruchomości na licytację	194
3.2.5. Dodatkowy opis i oszacowanie	195
3.2.6. Zaskarżenie opisu i oszacowania	197
3.2.7. Odmienności w zakresie egzekucji z ułamkowej części nieruchomości i z użytkowania wieczystego	197
3.2.8. Opis i oszacowanie w toku uproszczonej egzekucji z nieruchomości	198
3.3. Licytacja i inne postacie egzekucyjnego zbycia nieruchomości	199
3.3.1. Wyznaczenie terminu licytacji	199
3.3.2. Przesłanki odstąpienia od licytacji lub zniesienia jej terminu	203
3.3.3. Warunki przystąpienia do licytacji	204
3.3.4. Cena wywołania i problem praw podlegających zaliczeniu na cenę nabycia	207
3.3.5. Przebieg przetargu	208
3.3.6. Następstwa bezskutecznej licytacji	210
3.3.7. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej	214
3.3.7.1. Przygotowanie e-licytacji	214

3.3.7.2. Warunki udziału w przetargu	217
3.3.7.3. Przebieg przetargu	221
3.3.7.4. Nadzór sądu nad e-licytacją i postanowienie o udzieleniu przybicia	222
3.3.8. Sprzedaż nieruchomości w toku uproszczonej egzekucji z nieruchomości	224
3.4. Przybicie	231
3.4.1. Przybicie nieruchomości na rzecz nabywcy licytacyjnego	231
3.4.2. Odmowa udzielenia przybicia i jej skutki	233
3.4.3. Skutki przybicia i jego wpływ na zarząd nieruchomością	234
3.4.4. Zaskarżenie postanowienia o udzieleniu przybicia	236
3.5. Przysądzenie własności	238
3.5.1. Podstawy przysądzenia własności i zakres kognicji sądu	238
3.5.2. Skutki przysądzenia własności	241
4. Podsumowanie	242

Rozdział IV. Postępowanie o podział sumy uzyskanej z egzekucji.

Struktura i funkcja postępowania podziałowego	245
1. Funkcja postępowania podziałowego	245
1.1. Charakterystyka postępowania podziałowego	245
1.1.1. Uwagi wstępne	245
1.1.2. Postępowanie podziałowe w ogólności a podział sumy uzyskanej z egzekucji.....	246
1.1.3. Ogólna charakterystyka postępowania o podział sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości.....	250
1.2. Pojęcie i cel postępowania podziałowego	254
1.3. Znaczenie postępowania podziałowego.....	256
2. Przedmiot postępowania podziałowego a przedmiot podziału.....	258
2.1. Przedmiot postępowania o podział sumy uzyskanej z egzekucji.....	258
2.2. Przedmiot podziału i pojęcie sumy uzyskanej z egzekucji.....	261
2.3. Środki uzyskane w bezpośrednim związku z przymusowym zbyciem przedmiotu egzekucji.....	262
2.3.1. Cena nabycia a rękojmia	262
2.3.2. Prawa licytanta i wierzytelności nabywcy podlegające zaliczeniu na cenę nabycia	264
2.3.3. Przejęcie nieruchomości przez osobę uprawnioną.....	274
2.4. Pozostałe środki, w tym pożytki cywilne, jakie ustawa nakazuje włączać do sumy uzyskanej z egzekucji	274
2.4.1. Odsetki od ceny nabycia	274
2.4.2. Dochody z zarządu nieruchomością.....	281
2.4.3. Sumy uzyskane z ubezpieczenia nieruchomości	283
2.4.4. Rękojmia utracona przez nabywcę licytacyjnego.....	288
2.4.5. Podsumowanie	290
2.5. Kwoty pomniejszające sumę uzyskaną z egzekucji.....	291
2.5.1. Podatek od towarów i usług od licytacyjnej sprzedaży nieruchomości	291

2.5.2. Kwoty wyasygnowane tymczasowo przez sąd.....	297
2.6. Suma uzyskana ze sprzedaży kilku nieruchomości stanowiących całość gospodarczą.....	299
3. Podmioty postępowania podziałowego.....	301
3.1. Uwagi wprowadzające.....	301
3.2. Organy postępowania podziałowego	301
3.3. Uczestnicy postępowania podziałowego a uczestnicy podziału.....	314
3.3.1. Uczestnicy postępowania podziałowego	314
3.3.2. Uczestnicy podziału	318
3.3.2.1. Uwagi wprowadzające.....	318
3.3.2.2. Dłużnik jako uczestnik podziału	320
3.3.2.3. Wierzyciele uczestniczący w podziale na podstawie tytułu wykonawczego lub tytułu zabezpieczenia	321
3.3.3. Osoby, którym przysługują prawa na i w stosunku do nieruchomości jako uczestników podziału	329
3.3.3.1. Uwagi ogólne	329
3.3.3.2. Osoby, których prawa mogą udaremnić egzekucję.....	332
3.3.3.3. Osoby posiadające na nieruchomości prawa rzeczowe i ujawnione w księdze wieczystej prawa o charakterze obligacyjnym jako ewentualni uczestnicy podziału.....	335
3.3.3.3.1. Uwagi ogólne.....	335
3.3.3.3.2. Osoby, którym przysługują ograniczone prawa rzeczowe na nieruchomości.....	337
3.3.3.3.3. Osoby, którym przysługują ujawnione przez wpis w księdze wieczystej prawa osobiste i roszczenia.....	345
3.3.3.3.4. Podsumowanie	351
3.4. Wpływ przekształceń podmiotowych na tok postępowania podziałowego.....	353
4. Forma prawna i treść planu podziału	359
4.1. Forma prawna planu podziału	359
4.2. Treść planu podziału	363
5. Charakter prawny planu podziału i jego skutki.....	369
5.1. Moment sporządzenia planu podziału – ewolucja instytucji.....	369
5.2. Charakter prawny planu podziału	372
5.2.1. Charakter prawny orzeczeń ze względu na ich stosunek do przedmiotu postępowania.....	372
5.2.2. Charakter prawny orzeczeń ze względu na ich skutki – zagadnienia teoretycznoprawne	374
5.2.3. Charakter prawny planu podziału a jego skutki.....	377

Rozdział V. Kolejność i sposób zaspokojenia wierzycieli

w ramach podziału sumy uzyskanej z egzekucji	385
1. Systemy podziału sumy uzyskanej z egzekucji	385
2. Kategorie zaspokojenia wierzycieli.....	391
2.1. Uwagi wstępne	391
2.2. Koszty egzekucyjne i ich zaspokojenie	392

2.2.1. Rys historyczny i zagadnienia ogólne	392
2.2.2. Koszty egzekucji a koszty komornicze.....	394
2.2.3. Koszty egzekucji a koszty egzekucyjne w rozumieniu art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c.....	396
2.2.4. Przesłanki do uwzględnienia kosztów egzekucyjnych w podziale sumy uzyskanej z egzekucji.....	398
2.3. Należności alimentacyjne	400
2.3.1. Pojęcie należności alimentacyjnych	400
2.3.1.1. Obowiązek alimentacyjny a „alimenty”	400
2.3.1.2. Świadczenia alimentacyjne i renta o charakterze alimentów	402
2.3.1.3. Pozostałe świadczenia mieszczące się w pojęciu należności alimentacyjnych	404
2.4. Należności alimentacyjne przyszłe	409
2.5. Należności za pracę i renty o charakterze wyrównawczym.....	413
2.5.1. Rys historyczny.....	413
2.5.2. Należności za pracę.....	414
2.5.2.1. Pojęcie należności za pracę	414
2.5.2.2. Zakres zaspokojenia należności za pracę w kategorii trzeciej.....	416
2.5.2.3. Przesłanki dochodzenia należności za pracę w postępowaniu podziałowym	418
2.5.2.4. Należności za pracę zaspokajane w kategorii szóstej	419
2.5.3. Renty wyrównawcze	420
2.5.4. Koszty zwykłego pogrzebu dłużnika	421
2.6. Należności zasądzone w postępowaniu karnym.....	424
2.7. Należności zabezpieczone hipoteką morską lub przywilejem na statku morskim.....	425
2.8. Wierzytelność spółdzielni mieszkaniowej z tytułu niewniesionego wkładu budowlanego	428
2.9. Należności zabezpieczone przez wpis do księgi wieczystej lub rejestru zastawów, ograniczonych praw rzeczowych oraz praw osobistych i roszczeń wpisanych do księgi wieczystej.....	429
2.9.1. Uwagi wstępne	429
2.9.2. Pierwszeństwo praw wymienionych w kategorii piątej	433
2.9.3. Należności zabezpieczone hipoteką	435
2.9.3.1. Zagadnienia intertemporalne	435
2.9.3.2. Zakres zabezpieczenia hipoteką	437
2.9.3.3. Zaspokojenie wierzyciela hipotecznego w postępowaniu podziałowym a postępowanie z hipoteką, która nie została wyczerpana...440	
2.9.3.4. Zaspokojenie hipoteki łącznej oraz hipoteki zabezpieczającej kilka wierzytelności	446
2.9.3.5. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie w razie sprzedaży nieruchomości stanowiącej całość gospodarczą	453
2.9.3.6. Hipoteka przymusowa z tytułu zobowiązań podatkowych	455
2.9.4. Należności zabezpieczone zastawem rejestrowym	456

2.9.5. Pozostałe należności korzystające z ustawowego pierwszeństwa lub wynikające z praw ciążących na nieruchomości	458
2.9.6. Należności wynikające z umów deweloperskich	459
2.10. Należności publicznoprawne	464
2.10.1. Uwagi wstępne	464
2.10.2. Należności, do których stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej – zakres przedmiotowy	466
2.10.3. Należności wynikające z unijnego kodeksu celnego.....	468
2.10.4. Należności wierzycieli, którzy prowadzili egzekucję.....	470
2.10.5. Pozostałe należności.....	471
2.10.6. Kary pieniężne oraz grzywny sądowe i administracyjne.....	474
2.II. Podsumowanie	477
3. Zasady rozliczania wierzytelności należących do tej samej kategorii.....	478
3.1. Uwagi wstępne	478
3.2. Zasada proporcjonalności w praktyce.....	478
3.3. Zasady rozliczania należności przypadających na podstawie jednego tytułu wykonawczego	480

Rozdział VI. Postępowanie o podział sumy uzyskanej

z egzekucji w ujęciu dynamicznym	485
1. Przebieg postępowania podziałowego.....	485
1.1. Wszczęcie postępowania podziałowego	485
1.2. Czynności przygotowawcze postępowania podziałowego	486
1.2.1. Rozstrzygnięcie o kosztach egzekucji z nieruchomości.....	486
1.2.2. Ustalenia poprzedzające sporządzenie planu podziału	489
1.3. Czynności postępowania podziałowego	492
2. Postępowanie podziałowe a inne toczące się postępowania.....	494
2.1. Postępowanie podziałowe a inne postępowania egzekucyjne	494
2.2. Postępowanie podziałowe a postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne.....	497
2.2.1. Postępowanie podziałowe a postępowanie upadłościowe	497
2.2.2. Postępowanie podziałowe a postępowanie restrukturyzacyjne	504
3. Plan podziału a zasady orzekania w postępowaniu cywilnym.....	507
3.1. Pojęcie zasad orzekania	507
3.2. Zasady orzekania w postępowaniu podziałowym	509
4. Zakres stosowania nadzoru judykacyjnego w postępowaniu podziałowym.....	511
4.1. Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika w postępowaniu egzekucyjnym	511
4.2. Nadzór judykacyjny sądu nad czynnościami komornika w postępowaniu podziałowym	519
4.2.1. Nadzór sprawowany na wniosek.....	519
4.2.2. Nadzór sprawowany z urzędu.....	519
4.2.2.1. Nadzór na etapie poprzedzającym sporządzenie planu podziału	519
4.2.2.2. Nadzór z urzędu po sporządzeniu planu podziału.....	520
4.2.3. Podsumowanie.....	523

Spis treści

5. Doręczenie i zaskarżenie planu podziału	523
5.1. Doręczenie planu podziału.....	523
5.2. Zaskarżenie planu podziału	525
5.2.1. Uwagi ogólne	525
5.2.2. Zarzuty do planu podziału – istota instytucji oraz jej historyczny rozwój	529
5.2.3. Charakter prawny zarzutów do planu podziału, ich przedmiot oraz zakres	531
5.2.4. Postępowanie wywołane wniesieniem zarzutów i zakres kognicji sądu...	537
5.3. Zaskarżenie rozstrzygnięcia sądu w przedmiocie zarzutów	541
5.4. Podsumowanie.....	546
6. Dopuszczalność zawieszenia lub umorzenia postępowania podziałowego.....	550
6.1. Zawieszenie postępowania	550
6.1.1. Uwagi ogólne dotyczące istoty zawieszenia postępowania	550
6.1.2. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego – charakterystyka instytucji	552
6.1.3. Dopuszczalność zawieszenia postępowania podziałowego	553
6.1.3.1. Dopuszczalność zawieszenia postępowania na wniosek	553
6.1.3.2. Dopuszczalność zawieszenia postępowania z urzędu.....	555
6.2. Umorzenie postępowania.....	559
6.2.1. Uwagi ogólne dotyczące istoty umorzenia postępowania.....	559
6.2.2. Umorzenie postępowania egzekucyjnego – charakterystyka instytucji.	560
6.2.3. Dopuszczalność umorzenia postępowania podziałowego.....	560
6.2.3.1. Dopuszczalność umorzenia postępowania na wniosek	560
6.2.3.2. Dopuszczalność umorzenia postępowania z urzędu	561
6.3. Podsumowanie	564
7. Wykonanie planu podziału	565
7.1. Uwagi ogólne	565
7.2. Wstrzymanie wykonania planu podziału.....	566
7.3. Wykonanie planu a naniesienie wzmianek na tytułach wykonawczych.....	568
8. Uzupełniający plan podziału	569
8.1. Sumy pozostawione na rachunku depozytowym	569
8.1.1. Status sum pozostawionych na rachunku depozytowym	569
8.1.2. Skutki wypłaty sum złożonych na rachunku depozytowym	571
8.1.3. Problem przedawnienia należności, na poczet zaspokojenia których złożono sumy na rachunku depozytowym	571
8.2. Uzupełniający plan podziału	573
8.2.1. Postępowanie o sporządzenie uzupełniającego planu podziału.....	573
8.2.2. Zasady sporządzania uzupełniającego planu podziału	576
Bibliografia.....	579
Wykaz powoływanych orzeczeń.....	594